

1r PREMI CATEGORIA ADULTA

NÚRIA GARCÍA CALDÉS

L'ESCRIVENT

Jo no em dic de cap manera. Bé, és clar que tinc nom, però el meu ara no fa al cas. Estic parlant, escrivint de fet, en nom de la meva veïna, la Isabel Fuentes Casado, de vuitanta-vuit anys, que m'ha demanat que ho faci en nom seu i que comenci dient el seu nom tot sencer. Diu que d'escriure mai n'ha sabut gaire i que gran com és, no li surt la lletra gens fina. Que el que sap ho va aprendre com va poder perquè la van ajudar molt però que ara ja li tremola massa la mà i per tant la cal·ligrafia. Però que li agradaria explicar quatre coses. O sigui, que davant les meves excuses reiterades d'ara no que tinc feina, no pateixi que una tarda qualsevol ja passaré, un dia que em vagui ho farem i tantes altres frases fetes de part meva m'ha agafat pel braç sense deixar-me entrar a casa i m'ha arrossegat cap dins del seu piset, cap a la taula del menjador, i ja he vist que hi tenia a punt un boli i una llibreta petitona. Servirà?, m'ha preguntat. Però tampoc no ha esperat resposta. M'ha servit un cafè amb un rajolinet d'anís i m'ha demanat si podem començar. M'hi he trobat al mig i ja no em quedaven raons per negar-m'hi, ep, que no és que jo no volgués fer el que em demanava, és només que pateixo d'una manca de temps crònica que es combina amb una capacitat d'estar cansada permanentment que no em deixa ser generosa amb la meva disposició envers l'entorn social més proper, aquest sobretot, no sé com dir-ho, ja ho he dit. En fi. Som-hi, doncs.

Em diu que va néixer lluny, no tant pels quilòmetres com perquè no s'ho sent res seu, de cap manera, em diu que allà on va néixer no hi havia res, de misèria sí, però que res més. Que passaven gana cada dia i cada matí i cada tarda i cada vespre, que les tenien confinades en una barraca i que no les deixaven treballar servint, perquè havien estat de l'altre bàndol, que la seva mare i ella es van haver d'afartar a netejar latrines i a deixar-se tocar el cul, i que allò no es podia suportar però que tampoc no es podia dir res. I que s'havia de mirar a terra, sempre. Que si no ho feies, deien que pecaves d'orgull, i et demanaven pel pare, i el pare l'havien matat una nit no sabien on, i encara no el van poder veure ni enterrar. I que això va anar matant de tristesa la seva mare, que efectivament va morir al cap d'uns anys després de dir-li no sé com t'ho has de fer però has de fugir d'aquí. Sobretot rumia i pensa la manera, que no se n'adoni ningú, que ningú et preguntis res. Fuig i busca un altre lloc. Tapa't la cara i un dimecres vés-te'n a l'estació i agafa el primer tren que passi, filla. Si t'has de morir de gana, que sigui en un altre lloc on aquests fills de la gran puta, i això ho deia molt fluixet, no et vegin traspasar, que encara tindrien una alegria. Jo ja no hi sóc a temps però tu potser te'n sortiràs, ets tan joveneta, tu lluita, no et deixis.

Diu que quan pensa en tot allò ho veu sense destriar les coses, una barreja feta de color negre i ben fosca en conjunt, com si no hi hagués hagut cap sol brillant de dia en cap moment, però que als camps mal aprofitats tot es recremava, o sigui que de sol bé que n'hi havia d'haver. Que no era ella tota sola, a patir, que n'hi havia que encara s'ho passaven pitjor, que hi havia moltes dones a les presons amb criatures que hi emmalaltien i gairebé mai es curaven, i tothom sabia que es morien a grapats però que

tothom callava, què hi volies fer, la ràbia se't barrejava amb la gana acumulada i la impotència i no podies res. Les botes dels vencedors trepitjaven amb moltes ganes. Diu que no va tenir diners per agafar cap tren cap dimecres i que si n'hagués tingut tampoc no hauria comprat cap bitllet de por que li feia haver d'obrir la boca davant de ningú i que ningú li hagués de preguntar que hi anava a fer, allà on fos. Que es va posar a caminar per la carretera amb un cistell a la mà, com si anés només d'aquí a allà, ben tapada i vestida de color negre i amb la cara ben bruta, i que si la paraven i li demanaven la documentació feia veure que li agafava un atac nerviós i es tirava per terra, i com que per a aquella gent no hi havia compassió, allà la deixaven i marxaven, que d'embolics no en volien. I que ella, quan li semblava que podia, s'alçava de terra i seguia caminant. Que tot i això una vegada un militar se li va tirar la damunt i va fer la feina arrambant-la entre unes mates. I ella callada i amb els ulls ben aclucats, com si no hi fos. Que s'admira encara ara de la resistència que va tenir, troba que és difícil d'explicar. Que no parava de pensar en la mare i en el pare. I que els trobava a faltar. Em diu que jo sóc més jove, que allò era una guerra, que allò era el després d'una guerra, i que jo no en sé res, del que allò significa, i que millor que no n'arribi a saber res mai de la vida.

I sé que té raó. Diu que la gent no es mirava si no era de reüll. Diu que bruta i afamada i sense gaire memòria de res va arribar en un mercat al cap de caminar dies potser, no ho sap, i que es va quedar clavada davant d'una parada que tenien taronges, només quatre de comptades, no et pensis, però que les va trobar tan boniques que no podia deixar de mirar-se-les. Que l'home de la parada li deia si en volia, i li deia el preu, però que ella no podia dir res. Que l'home la va agafar pel braç al cap d'una estona i la va fer seure al damunt d'una caixa. Que al cap d'una altra estona la va portar a un magatzem petit i fosc i la va deixar allà tapant-la amb una flassada prima i vella i li va dir: dorm. No pateixis, et vindré a buscar. Que ella tenia por però no podia reaccionar, que estava esgotada, i amb sang als peus. I que va pensar "mare, potser no me'n sortiré, em sap greu, però no puc més". Que el que va passar després ho sap per aquell home que, ja fosc, la va ajudar a pujar en un carro i se la va endur cap a casa seva, en un poble enllà, que li va rentar els peus amb aigua tèbia i molt a poc a poc, i que la va fer passar per germana seva, una que vivia en un altre lloc i que havia quedat sense res. Que li va demanar que cuidés el seu fill, un nen espantat i desnerit que se li arrapava a les cames així que podia o la seguia arreu agafant-li les faldilles o el davantal. Que es va atipar de fer-li sopes, de pa, d'all, de farigola, o bé de res, al nen que anava creixent malgrat tot i aquell seu germà sobrevingut, un home prim i baixet que de vegades a les nits plorava amb uns sanglots esmorteïts i que mai la va tocar. I allà la vida va fer un pas enllà. Que al cap del temps es va començar a trobar millor i que tots tres se'n van anar a una ciutat més gran. A treballar a les fàbriques, que deien que de feina n'hi havia. I sí, que en van trobar.

Que tot això ho volia deixar escrit més que res perquè es pogués saber que una persona com cal li havia salvat la vida amb tot el respecte del món per davant, i que aquell nen espantat va créixer i va anar a escola quan sortia de treballar, i que li va ensenyar a escriure el poc que en sap, i de llegir el mateix. I que a tots dos els va arribar a estimar molt endins molts endins. Diu que només vol fer saber com han anat les coses. Diu que si vull més cafè i un altre rajolinet d'anís, i jo li dic que només vull el rajolinet. Que gràcies.

PSEUDÒNIM: EUGÈNIA BERTRAN